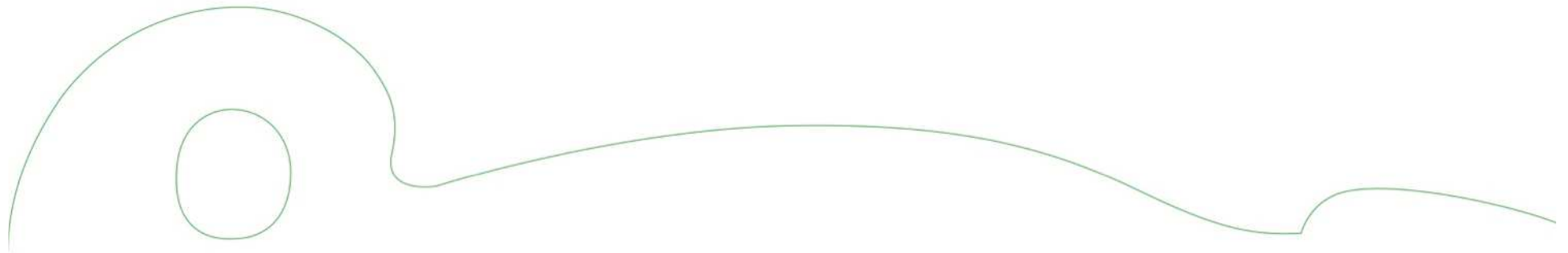

Agenda, felles formannskapsmøte Sandnes og Forsand

Saker	Tid	Tema	Ansvar
Sak 1	16.00-16.10	Velkommen	Ordfører Bjarte Sveinsvoll Dagestad og ordfører Stanley Wirak
Sak 2	16.10-16.30	Konsekvenser ved sammenslåing av kommuner – erfaringer fra Norge og Danmark	Rådmann Søren Jensen
Sak 3	16.30-16.50	Lokale vedtak og sentrale føringer fra prinsippdokumentet	Rådmann Bodil Sivertsen
	16.50-17.30	Pause – lett servering	
Sak 5	17.30-17.50	Veiledere for bygging av ny kommune og videre organisering	Rådgiver Mette Fossan-Bergem
Sak 4	17.50-18.45	Arbeid og diskusjon i mindre grupper	Ordstyrer Ole Jørgen Alstadsæter
Sak 6	18.45-19.00	Drøfting og avslutning – aksjoner og veien videre	Ordstyrer Ole Jørgen Alstadsæter

Konsekvenser ved sammenslåing av kommuner – erfaringer fra Norge og Danmark

Veiledere og seminarrekke fra KMD

Veiledere fra KS, blant annet:

- Å bygge ny kommune – råd fra tidligere sammenslåinger.

Seminarrekke for kommuner som har gjort lokale og gjensidig sammenfallende vedtak om sammenslåing.

Seminarrekke

Ordførere og rådmenn

Deres ref

Vår ref
16/3698-1

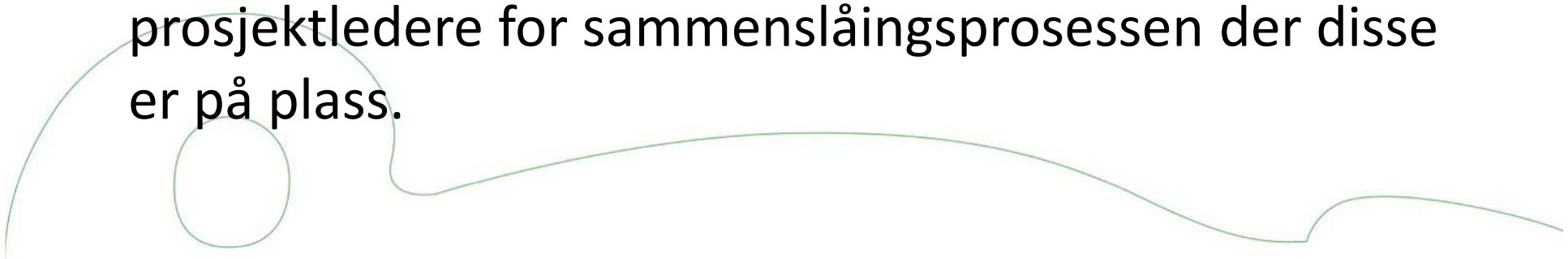
Dato
06.09.2016

Invitasjon til seminarrekke for kommuner som har gjort gjensidige vedtak om sammenslåing

I samarbeid med Kommunal- og moderniseringsdepartementet har KS, Unio Kommune, YS Kommune, LO Kommune og Akademikerne Kommune inngått en avtale som gir tilbud om utviklingsarbeid for kommuner som skal slå seg sammen.

Målgruppe

Målgruppen for seminarrekken er folkevalgte, representanter blant topplederne og hovedtillitsvalgte, hovedverneombud, samt prosjektledere for sammenslåingsprosessen der disse er på plass.

Deltakere fra Forsand og Sandnes

1. samling (31. okt.-1. nov.)

Første samling la vekt på overordnet organisering og styring av sammenslåingsprosessen og ga nyttig kunnskap om gode grep og milepæler fram mot sammenslåing.

- Hva er lurt å gjøre når?
- Hvordan bør arbeidet organiseres, og hvilke styringsdokumenter er lurt å ha?
- Hvem skal med, og når?
- Hvilket lovverk gjelder, og hva sier det?

2.-4. samling

Januar:

Arbeidsgiveransvar i omstillingsprosesser
- hvordan bygge felles kultur og identitet

Mars:

Eierskap og interkommunalt samarbeid

April:

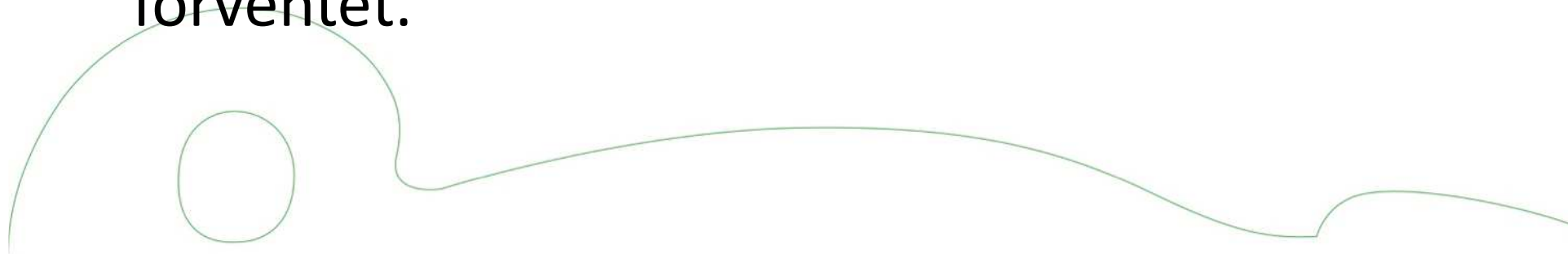
Utvikling og gevinstrealisering i ny kommune
- effektiv og dynamisk organisering

Erfaringer fra prosesser i Norge

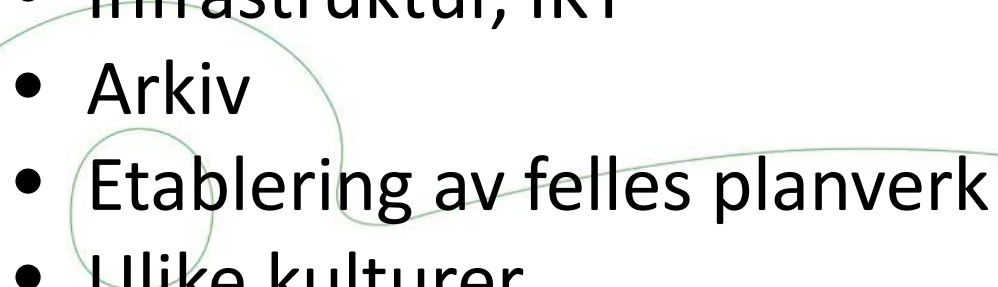
Unisone erfaringer:

Kommunesammenslåing er mer krevende enn forventet.

Erfaringer fra prosesser i Norge

Komplekse områder i forbindelse med sammenslåing:

- Definere tjenestenivå
  - Økonomi
  - Infrastruktur, IKT
  - Arkiv
  - Etablering av felles planverk
  - Ulike kulturer
  - Etc.
-

Erfaringer fra prosesser i Norge

Eksempel fra sammenslåing mellom Nøtterøy og Tjøme kommune (Færder kommune):

- Identifiserte 51 ulike områder hvor det var behov for utredning
- Til hvert område var enten fellesnemnd, prosjektleder eller ulike prosjektgrupper ansvarlige for utredning
- «Hele» organisasjonen involvert

Erfaringer fra Danmark

Mål:

- Profesjonalisere kommunene (større, mer robuste fagmiljøer)
- Lage nye finansieringsordninger (endring inntektssystemet)
- Ny oppgavefordeling mellom stat, amt og kommune (tilsvarende i Norge)

Konsekvens:

- 270 kommuner ble til 98
- 13 amter ble til 5 regioner

Erfaringer fra Danmark

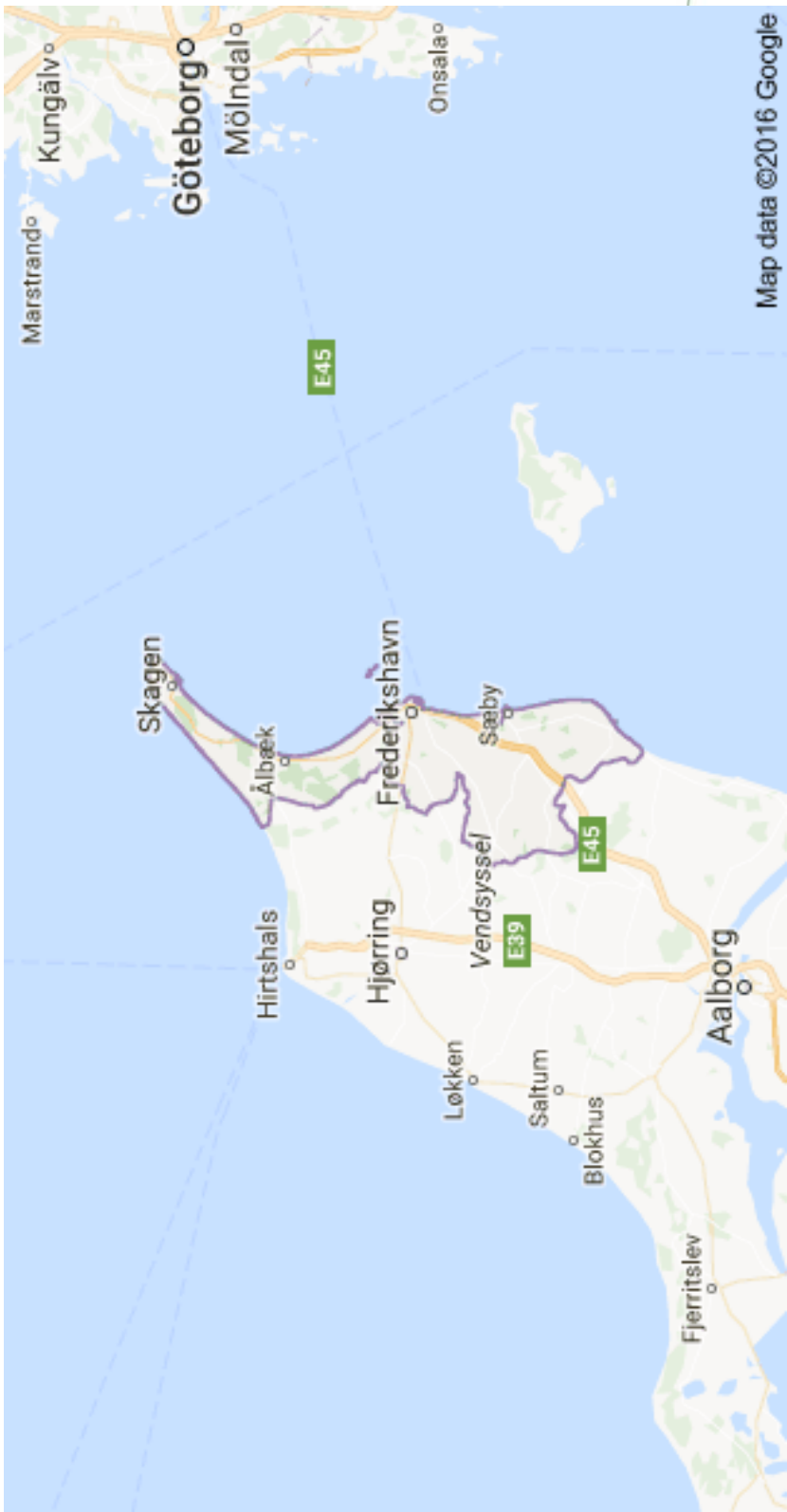
Erfaringer - økonomi:

- En evaluering to år etter kommunereformen avdekket at de administrative kostnader hadde økt
  - Manglende samlokalisering av administrative oppgaver og tjenestetilbud
  - Store utgifter knyttet til implementering av nye økonomi- og lønssystemer
- Først etter fire år fikk man kontroll på utgiftsøkningen
- Flere år etter at reformen trådte i kraft realiseres effektiviseringsgevinstene

Erfaringer fra Danmark

Erfaringer – andre områder:

- Demokratiet er styrket gjennom kommunenes økte handlingskraft
  - Flere oppgaver løses i kommunene, det er flere ressurser til disposisjon, dermed kan kommunene levere løsninger som svarer på lokalsamfunnets behov
- Intensivering av interkommunale samarbeid
  - Turisme, infrastruktur, miljøregulering
  - Kommunene har blitt mer ambisiøse samarbeidspartnere

Erfaringer fra Danmark

Erfaringer – andre områder:

- Kommunesektoren er blitt den viktigste arenaen for ny forvaltningspolitikk og har styrket sin posisjon i forhold til staten
  - Kommunene utvikler og prøver ut nye styringsformer for å skape mer kvalitet og effektivitet
  - Kommunene er sentrale i forhold til utvikling av den offentlige sektor

Erfaringer fra Danmark

Erfaringer – andre områder:

- Styrking av kommunenes omstillings- og innovasjonskraft
  - Større kommuner resulterte i økt omstillings- og innovasjonskraft
- Innbyggerne involveres i høyere grad i beslutningsprosessene
  - Med økt avstand mellom innbyggere og folkevalgte har økt fokus på innbyggerinvolvering vært sentralt

Erfaringer fra Norge og Danmark

- Sammenslåingsprosessen er mer krevende enn forventet
  - Det tar tid å realisere effektiviseringsgevinster
  - Kommunenes posisjon styrkes ved sammenslåing
  - Større grad av profesjonalisme på både politisk og administrativt nivå
-

Et sentralt funn fra Danmark

En overordnet anbefaling basert på erfaringene fra Danmark er å øke fokus på mulighetene kommunesammenslåingen gir.

Dette bør være et fokus som tas med i den videre prosessen.

Åpenbare muligheter

1. Prinsippdokumentet peker på ulike muligheter:
  - «Ny kommune skal være ledende innen havbruksnæring, turisme og energi»
  - «Ny kommune skal være i front med områdesatsing»
  - «Ny kommune skal ha en effektiv tjenesteproduksjon og gi innbyggere og næringsliv tjenester med kvalitet»
2. Markedsføre og sette kommunen på agendaen blant innbyggerne.
3. Nytte muligheten til å skape en kommune som vil være i stand til å imøtekomme fremtidens utfordringer (for eksempel en endring fra servicekommune til fellesskapskommune).

Rådmann Bodil Sivertsen

Lokale vedtak og sentale føringer fra prinsippdokumentet

SANDNES KOMMUNE

Sandnes bystyre har gjort følgende vedtak:

Bystyret stiller seg positiv til å etablere en ny kommune med Forsand dersom kommunestyret og flertallet i folket i Forsand ønsker det, fra 01.01.2020. Dette skal basere seg på fremforhandlet prinsippdokument. Det er ikke aktuelt for bystyret å reforhandle prinsippdokumentet.

Til fylkesmannen i Rogaland anbefaler bystyret i Sandnes med grunnlag i resultatet av folkeavstemningen om Nord-Jæren kommune at Sandnes kommune fortsetter som egen kommune. Dersom Forsand kommunestyre og flertallet i folket ønsker det vil imidlertid Sandnes stille seg positiv til å etablere en ny kommune med Forsand, med grunnlag i fremforhandlet prinsippdokument.

Forsand kommunestyre har gjort følgende vedtak:

Forsand kommune søker samanslåing med Sandnes kommune med verknad frå 1. januar 2020.

PRINSIPPDOKUMENT

Muligheter ved en ny kommune
Utredet av kommunene
Forsand og Sandnes

Endelig sluttført etter formannskapssamling og siste dialogmøtet den 06.06.2016
Grunnlag for politisk behandling i by-/kommunestyrene juni 2016

Sentrale føringer fra Prinsippdokumentet

- Samfunnsutvikling, næring og samferdsel
- Lokaldemokrati og politisk styring
- Tjenester
- Kommuneøkonomi
- Kommunen som organisasjon og arbeidsgiver
- Lokalisering av funksjoner
- Navn og kommunevåpen
- Etablering av ny kommune

2. Samfunnsutvikling, næring og samferdsel

MÅL Ny kommune skal være ledende innen havbruksnæring, turisme og energi, og være pådriver for en fremtidsrettet areal- og transportutvikling.

3. Lokaldemokrati og politisk styring

MÅL Ny kommune skal være åpen og i forkant på digitalkommunikasjon. Områdesatsing skal sikre god innbyggerinvolvering.

4. Tjenester

MÅL. Ny kommune skal ha en effektiv tjenesteproduksjon og gi innbyggere og næringsliv tjenester med kvalitet.

5. Kommuneøkonomi

MÅL: Ny kommune skal kjennetegnes av god økonomistyring, kostnadseffektive løsninger og tydelige økonomiske prioriteringer som sikrer nødvendig handlingsrom i dag og for fremtiden.

6. Kommunen som organisasjon og arbeidsgiver

MÅL Ny kommune skal ha en effektiv organisasjon. Kapasitet og kompetanse sikrer nødvendig utvikling og nyskaping i tjeneste- og samfunnsutvikling.

7. Lokalisering av funksjoner

MÅL Rådhus og kommunehus skal brukes slik at det gir kvalitet og effektivitet i tjenestene til innbyggere og næringsliv.

8. Navn og kommunevåpen

9. Etablering av ny kommune

Rådgiver Mette Fossan-Bergem

Veiledere for bygging av ny kommune og videre organisering

SANDNES KOMMUNE

Veien mot en ny kommune

Veileder for utredning og prosess

Kommunalt og
moderniseringsdepartementet

Veileder

Formelle rammer i byggingen av nye kommuner

Veileder del 1

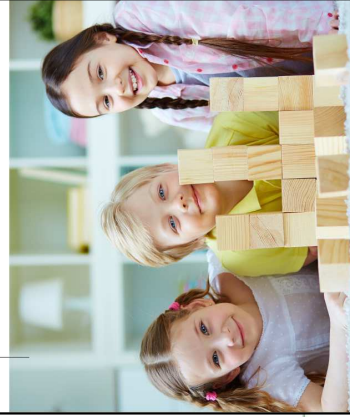
Kommunalt og
moderniseringsdepartementet

Veileder

Å bygge en ny kommune - råd fra tidligere sammenslåinger

Veileder del 2

Veileder til reglene om offentlige anskaffelser i forbindelse med kommunereformen

inventura

Bergens: Sjøveier 22, 5167 Fjellingsølen, Oslo: Kari Johanne gate 123, 0154 Oslo
Skredder
www.inventura.no
Gru. nr. NO-153 231 242 0000

Rundskriv til lov av 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova)

Inndelingslova er laga for å løyse einskildsaker. I arbeidet med konkrete inndelings saker i den pågåande kommunereforma har departementet blitt merksam på behov for å gjere nokre mindre endringar i inndelingslova.

1. Formål

Formålet med denne lova er å leggje til rette for ei kommune- og fylkesinndeling som innafor ramma av det nasjonale fellesskap kan sikre eit funksjonsdyktig lokalt folkestyre og ei effektiv lokalforvaltning. Endringar i kommune- eller fylkesinndelinga bør medverke til å skape formålstenlege einingar som kan gi innbyggjarane og næringslivet tilfreds-stillande tenester og forvaltning. Verksemda etter denne lova skal byggje på prinsippet om lokal medverknad og initiativrett til grenseendringar.

5. Særlege regnlar for gjennomføringsfasen

Gjennomføringsfasen er perioden mellom vedtakstidspunktet og sjølve iverksetjinga av vedtaket. Inndelingslova har i §§ 25–27 reglar for gjennomføringsfasen. Etter § 25 skal det kallast saman til eit felles kommunestyremøte eller fylkestingsmøte så snart som mogleg etter at det er gjort vedtak om samanslåing eller der éin kommune eller eit fylke blir delt og dei einskilde delane blir lagde til andre kommunar eller fylke.

Inndelingslova § 26 seier at det ved samanslåing og prosessen der éin kommune eller eit fylke blir delt og dei einskilde delane blir lagde til andre kommunar eller fylke, skal opp-rettast ei fellesnemnd til å samordne og førebu samanslåinga og delinga.

§ 13. Lokale forskrifter, vedtekter og planvedtak

Ved samanslåing og deling av kommunar eller fylke gjeld lokale forskrifter og vedtekter framleis for vedkomande område inntil dei blir endra. Departementet fastset ein nærmare frist for når det lokale regelverket må vere vurdert med sikte på nødvendig endring.

§ 16. Verknad for interkommunalt samarbeid

Kommunar og fylkeskommunar som er med i interkommunalt samarbeid etter kommunelova § 27, lov om interkommunale selskap eller kommunal særlovgiving, kan innan eitt år frå iverksetjing av ei grenseendring seie opp deltakarforholdet sitt med ein frist på seks månader. Innan den same fristen kan også kvar av partane krevje at vedtektene for samarbeidet eller selskapsavtalen blir vurderte på nytt.

§ 25. Felles kommunestyre og fylkestingsmøte

Når det er gjort vedtak om samanslåing av to eller fleire kommunar eller deling av kommunar som nemnt i § 3 andre ledd bokstav b, skal Fylkesmannen snarast mogleg kalle saman til eit felles møte med dei aktuelle kommunestyra. På slike fellesmøte skal følgjande saker drøftast:

- a) forslag til namn på den nye kommunen eller det nye fylket
- b) talet på medlemmer i det nye kommunestyret eller fylkestinget
- c) kriterium for samansetjing av og funksjonar til fellesnemnd etter § 26 i denne lova
- d) val av revisor for verksemda i fellesnemnda
- e) oppretting av eventuelle andre fellesorgan for å sikre gjennomføringa av samanslåinga.

Men.. I dei tilfella der det allereie ligg føre tilstrekkelege lokale vedtak i kvart kommunestyre, kan departementet gjere unntak frå kravet om å halde felles kommunestyremøte.

5.3 Fellesnemnda Inndelingslova § 26

§ 26. Fellesnemnd

Ved samanslåing av kommunar eller fylkeskommunar og ved deling som nemnt i § 3 andre ledd bokstav b skal det opprettast ei fellesnemnd til å samordne og ta seg av førebuinga av samanslåinga eller delinga. Nemnda bør spegle av innbyggjartalet i dei enkelte kommunane eller fylkeskommunane. Det skal

Fellesnemnda skal ta hand om det førebuinge arbeidet med økonomiplanen og med budsjettet for det første driftsåret etter at samanslåinga eller delinga som nemnt i § 3 andre ledd bokstav b, er sett i verk. Nemnda skal i sin verkeperiode gi fråsegn til departementet om årsbudsjetta og økonomiplanen for dei kommunane eller fylkeskommunane saka gjeld.

Initiativ → Saksførebuing → Vedtak → Gjennomføring → Oppgjer

fylkeskommune. Fellesnemnda blir valt av og blant medlemmene i

kommunestyret eller fylkestinget. Nemnda vel sjølv leiaren og nestleiaren i nemnda. Kommunane eller fylkeskommunane kan også opprette eit felles partssamansett utval etter kommunelova § 25 for behandling av saker som gjeld forholdet mellom den nye eininga som arbeidsgivar og dei tilsette.

Kommunelova har òg reglar om balanse mellom talet på kvinner og menn i folkevalde organ. Dette kravet ikkje knyter seg til den totale samansetjinga av fellesnemnda, men til val av fellesnemnd i den einskilde kommunen. Så lenge kommunane følgjer valreglane i kommunelova, vil fellesnemnda ikkje vere ulovleg samansett sjølv om ikkje begge kjønna er representert med minst 40 prosent.

- Kom raskt i gang med prosessen etter at vedtak om sammenslåing er fattet
- Tilstreb likeverdighet i gjennomføringsprosessen
- Lag så tidlig som mulig en oversikt over hva som må være på plass på sammenslåingstidspunktet
- Lær av andre
- Deleger vide fullmakter til fellesnemnda slik at den kan fatte de fleste beslutninger som gjelder etablering av den nye kommunen
- Sørg for at prosjektleder er på plass så tidlig som mulig
- Det bør tidlig tas stilling til om prosjektleder skal være rådmann for den nye kommunen
- Lag så tidlig som mulig en fremdriftsplan for gjennomføring av sammenslåingsprosessen
- Å få på plass en informasjonsplan må ha like stor prioritet som arbeider med fremdriftsplanene
- Sørg for nødvendig kompetanse og kapasitet i prosjektorganisasjonen fra dag 1
- Sørg for å ha toppledelse tidlig på plass i den nye kommunen, helst ett år før sammenslåingen
- Sørg for at enhetsledere er på plass så tidlig at de kan være med på planlegging, organisering og innplassering av de områder de skal lede
- Lag en plan for gevinstrealisering
- Sørg for god medvirkning av tillitsvalgte i hele prosessen
- Lag en omstillingsplan/prosedyre for overføring av personell til ny kommune
- Involver ansatte i arbeidsgrupper/prosjektgrupper/temagrupper på tvers av kommunegrenser for å beskrive dagens status i kommunene og for å utvikle tjenesteområdene i den nye kommunen
- Kartlegg behov for lønnsharmonisering og hvordan slik harmonisering eventuelt skal skje
- Samkjør økonomisystemer og budsjett det siste året før sammenslåing
- Ha tidlig fokus på samkjøring av IKT og arkiv
- Lag en plan for felles kulturbygging som omfatter både ansatte og innbyggere, og prioriterer ressurser til dette

- 1. Velg en ordstyrer**
- 2. Les alle de 20 punktene i felleskap**
- 3. Prioriter individuelt fem punkter og skriv de ned på 5 post-it lapper og plasser de i den ytterste sirkel**
- 4. Individuelle prioriteringer presenteres i gruppen**
- 5. Diskuter dere frem til fem punkter som ordstyrer presenterer i plenum**

Grupper

1. Signe, Tove, Ole Tom, Kenny
2. Annelin, Pål Morten, Sofie
Margrethe, Thore-Hans
3. Stanley, Tore Andreas, Thor
Magne, Kåre
4. Arne, Inger-Lise, Erlend,
Bjarte, Roar

Spørsmål til avklaring

1) Organisering av administrativ ledelse
*Administrative prosjektkoordinatorer frem
til juni 2017: Rådmann Søren Jensen og
rådgiver Mette Fossan-Bergem*

2) Sammensetning av fellesnemd som
fungerer som interimsstyre frem til vedtak i
juni.

3) Skal det opprettes et politisk
arbeidsutvalg?

4) Vedtak i de respektive by- og
kommunestyrer